

ՄԱՌԻԹԵՍԱՆԴԱԿ

ԸՆԲԵԹԵԿԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ԼՍՆՈՒՆՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՐԱ 40

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ իւրաքանչիւր չրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին գինն է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան : Հասը 40 փարայ :
Գաւառացի համար չրջանին գինն է թղթատարի ծախքով
50, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

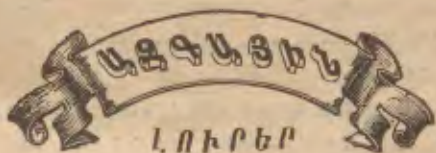

Ծանուցման տողը 2 դահեկան : Անվճար նամակ չ'ընդուն
իր : Զի հրատարակուած գրութիւնք ետ չ'են տրուիր :
Նամակ եւ գրութիւնք ուղղել
առ Տնօրէնութիւն ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ
Պապը Ա՛լի ճատտէսի Քիթուպճանէի Ումու մի թիւ 62

ՔՔԻ 16 Գ. ՏԱՔԹ

1888

ՇԱԲԱԹ 8 ԼՈՎՏԵՍ

ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրն Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Սի-
մէօն Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան Բ. Դուռն երթալով,
Պատրիարքական ընտրութեան մազպաթան, Գատական
և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ Բա-
շային մատուցեր է որն որ Նորին Վսեմութիւն անմիջա-
պէս յղեր է Նախարարաց Խորհրդոյն :

Նախարարաց Խորհուրդը հետեւեալ չորեքշաբթի օր-
ուան նստին միջ նկատողութեան առնելով Պատրիարքա-
կան ընտրութեան մազպաթան, որոշեր է Վհահաբառ
Սուլթանին մատուցանել ի վաւերացումն :

Երուսաղիմայ Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Յարութիւն
Սրբազան և Գեր. Տեղապահ Սրբազանն չորեքշաբթի ա-
ռաւօտ Կայս. պալատ գացեր են եւ տեսակցութիւն մը
ունեցեր են երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի Պէյի հետ :

Հինգշաբթի օրն Խառն Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ
Դաւաթիոյ Խորհրդարանը ընդ նախագահութեամբ Գեր.
Տեղապահ Սրբազանի և ատենապետութեամբ Վսեմ.
Մազսուտ Սիմօն պէյի :

Ժողովն նորընտիր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրա-
ւիրելու համար, իւր կողմէն հետեւեալ հրաւիրակներն
ընտրեց :

Կրօնական Ժողովն

Գեր. Գարեգին Եպիսկոպոս Սրբաւնձաւանց. Սրբ.
Վահան վարդապետ Փափագեան. Վահան վարդապետ
Յակոբեան. Տ. Սահակ քահանայ Տ. Սարգսեան. Տ. Յով-
հաննէս քահանայ Մկրեան :

Քաղաքական Ժողովն

Մեծ. Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեան. Յովհաննէս էֆ. Թո-
րոսեան. Խաչիկ էֆ. Հաճեան :

Ժողովը հրաւիրակաց յանձնարարեց Մայր Դիւանի
հետ բանակցիլ Ազգ. Ժողովոյ կողմէ սահմանելի հրաւի-
րակաց ընտրութեան մասին :

Ուղեւորութեան կարգադրութիւնը տեղի պիտի ունե-
նայ կայսերական իրատէին ելնելէն յետոյ :

Պարսից Վեհ. Շահը՝ Հնդկաստանի և Պարսկաստանի
Գեր. առաջնորդ Դրիգորիս Սրբազանի ձեռամբ իւր ա-
կանակուռ կենդանագիրը յուղարկեր է՝ Վեհ. Մակար
Ս կաթողիկոսին :

Վեհ. կաթողիկոսն Վեհ. Շահին իւր շնորհակալու-
թիւնն յայտնելու համար, Թիֆլիզէն Պապու պիտի եր-
թայ եղեր :

Երևանէն ռուս լրագրաց կը գրեն թէ Պարսից Բարձր.
Շէյխ իւր իսլամը յեջմիածին այցելութիւն տուեր է Վեհ.
Մակար Ս. կաթողիկոսին և արտաքոյ կարգի պատուով
ընդունուեր է. Նորին Բարորութիւն տեսած խիստ սի-
րալիւր ընդունելութեան վերջին աստիճան գոհունակու-
թիւնը յայտնելով մեկներ է իջմիածնէ :

Հայազգի երեւելի նկարիչ մեծանուն Պ. Յովհաննէս Այ-

վազողների քեռորդին՝ Մեծ. Պ. Լեւոն Մազիրոֆ, որ մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, հետը բերած է քսանեւորս զանազան նկարներ Ս. Վլադիմիրի անդուգական վրձինէն ելած զորս Փարիզու յառաջիկայ արուեստահանդիսին ի ցոյց պիտի դրուի. Պ. Մազիրոֆ յիշեալ նկարները՝ իւր մեծանուն մօրեղբօր յանձնարարութեամբ՝ Պօլիս գտնուած միջոցին, ցուցահանդէս մը պիտի բաժնայ աստ, որուն արդիւնքը պիտի յատկացուի բարեգործական նպատակներու: Ռուսիոյ Վսեմ. Դեսպան Պ. Նիկիտօֆ, Պ. Մազիրոֆի այս զիտաւորութիւնը իմանալով, առաջարկած է զհոսպանատան դահլիճներէն մին յատկացնել յիշեալ նկարահանդէսին:

ՄԻՔՐՕՊ

Բժշկական ուշխարհի մէջ վերջին օրերս յունական երկու բառեր, մեծ առաջնութիւն ստացան:

Ասոնց մին էր Ֆիլօքսէրան, որ կը նշանակէ տերեւթառամ, և որ մերոնք Որդալուիճ Թարգմանեցին, այսինքն Լուիճիի որդին—նմանութիւնը պարզ է, Թսդունք որ այդեպաններն խորհին այս մասին:

Երկրորդն է միքրօպն, այսինքն ոչինչ. բայց այս բառը դեռ ճիշդ Թարգմանուած չէ մերայիններէ:

Ըստ Իբուրատայ կուսակցութեան, այս ոչինչը ամեն ինչ է. մարդկային և անասնային բոլոր հիւանդութեանց պատճառը այժմ Միքրօպին կը վերադրուի. Միքրօպն է թունաւորիչը, Միքրօպն է սպանիչը: Ամենադժբաղտաբար այս միքրօպներն ամեն բանի մէջ կը գտնուին եղեր, հացի, ուտելեաց, զգեստուց, օդին, ջրին, և եթէ նորատի բժշկի մը ըսածին հաւատալու միտինք, շատ մարդու եղունքի ճեղքին մէջ մէկիկ մէկիկ համարելով 78 տեսակ միքրօպներ գտեր է,— և ինչու չի գտնար— վերջապէս ամեն բանի մէջ այդ անտեսանելի կենդանիներն կը վիտան եղեր, այս վնասակար կենդանիներէն զգուշանալու միջոցն, որը գլխաւորաբար կը գտնուին եղեր մեր առօրեայ խմած ջրոյն մէջ, ջուրը լաւ մը եռացնելէ յետոյ խմելու է կրսն:

Վերջին պատրիարքական ընտրութեան խնդրոյն մէջ ալ կերէի որ միքրօպներ սպրդած էին. Երեսփոխանութիւնը միքրօպօս ի ձեռին՝ զայնս տեսնելով ինդիւրն լաւ մի եռ և եփ հանելէ յետոյ, խիստ անվնաս և բարի ընտրութիւն մը կատարեց, միայն թէ ինդիւրը պաղելէ յետոյ նորէն միքրօպներ չը գոյանան. այս ալ ապագային դիտնալիք բանն է: Ինդիւրն Ազգային խնդրոց և գործոց մէջ ապրող միքրօպներուն ջնջման վրայ է. նորընտիր

Ս. Պատրիարք Հայրն եթէ Ազգային երեսփոխան Տեարց վերջին ընթացքին հետեւի, և ազգային միգրօպները կարենայ ջնջել, այն ատեն թէ նորին Ամենապատուութիւն և թէ համայն Ազգը խաղաղութեան և սիրոյ երես կը տեսնէ, զոր ժամանակէ մը ի վեր է՝ անձկալի փափաքանօք կըսպառենք:

ԱՌՏՆԻՆ

Առանին կենաց նկարագիրներ որչափ ալ հրատարակուին դարձեալ քիչ են այդ ճիւղին մէջ գտնուած բերաւոր պոկասութեանց համեմատութեամբ. Ընկերական յոռի սովորութիւններ տակաւ օրինաց կարգ անցած են ժողովրդեան մէջ:

Այս յոռի սովորութիւններէ մին է «աղջիկտես»ը. մենք չենք պահանջեր որ մէկը առանց տեսնելու՝ բնաւորութիւնը չզիտցած աղջկան մը հետ ամուսնանայ— սակայն աղջիկտեսի սովորութիւնն ալ ծիծաղելի, միանգամայն խիստ վնասակար բնորոշին համարուած ենք: Կարելի՞ բան է որ երեք տարի կամ աւելի արկնայք երթան աղջիկ մը տեսնել և հինգ տարեկան իւր թէ քննելէ յետոյ, նորա ամեն հիւրքերն ու բնաւորութիւնը հասկցած ըլլան. այս մասին աւելի ճիշդ գաղափար մը ունենալու համար, հետեւեալ խօսակցութիւնը մտիկ ընենք:

—Երեւոյն աղա, իրիկուան չարչիյն դառնալիքէն միտկճիյի մը հանտըպէրտէ հինգ զրուչի էօտ աղաճի իլէ հինգ զրուչի ալ խուրս առնէիր:

—Ի՞նչ կայ քի, տուն օրհնէ՞նք պիտի ըլլայ:

—Զէ ճանրմ, վաղը Աղաւնիցան տեսնել պիտի կան, կիւլապտան պուհուրտանն ալ օտայէն հետք պերէիր:

—Սա աղջիկը չտեսնոյ մէկը չմնաց իշալա՞ն:

—Ի՞նչ պիտի ընիս, աղջիկ դաւակ ունենալը խօլա՞յ է:

—Էյ հիմա ո՞վ է Աղաւնին ուղղոյը:

—Բէք մէնիւալէ ֆուրսունի մընէ կըր. ան խըլափուզ Մարթային պերանը նայիս նէ բէք չէնքով չընորհքով աղատան մարդ է եղեր:

—Անոր բերանը ինչ նայիմ, ակուայ պիլէ մնացած չէ. ցնդած կնիկ մը:

—Դուն ալ մարդու կը հաւնիս քի... նայէ պիտի մոռնայի. օխայի մը խըտար՝ սա վրսն պուղլու տէ մէջը իբրիլէ չէքէրլամէ առնէիր:

—Ատանկ բաները պօշ բան է, անուշ մը, խախվէ մը տուիր լմնցաւ գնաց:

—Ճանրմ անուշը, խախվէն, չէրպէթը հէլպէթ քի պիտի ըլլայ. իբրեւն չէրպէթ մը ուղին նէ, չէրպէթին տեղ չէքէրլամէ մը հանեմ կըսեմ կոր:

—Ինծի նայէ ես նէ չէքէր կառնեմ, նէ էօտ աղածի, նէ խուրս. նէ՛ խտի պու, հարսնի՞ք պիտի գան չէ նէ աղ-ջիկտես .

—Էյ աման ես սիրտ հառցունելու կըլն չունիմ .

Այս միջոցին օրիորդ Աղաւնի սենեկէն ներս կը մտնայ .

—Աղիկ քիչ մը դուրս ելիր . հօրդ հետ լախըրտը ու-նինք .

—Ինչո՞ւ դուրս ելայ . թող ան ալ մտիկ ընէ ի՞նչ զա-րար ունի .

—Մեղայ վայելմ կառնէ գոյէր, աս ալ նոր կը լսեմ կոր, էյ սանքիմ անոր քովը լախըրտը չե՞մ կրնար ընել . .

—Քուկին պիտանդ պունձող կայ, իշտէ ես պիտի ըսեմ . հիմայ ինծի նայէ Աղաւնի, վաղը կէնէ աղջիկտեսի պիտի գան եղիր .

—Խենդեցա՞ր ջերոն աղայ, մեղայ ակսնկանը երեսնե-րը ալ ալ եղան նէ՛ . .

—Օյստը ետպանձիին առջև կեկայ կոր տէ չկարմրիր կոր, հիմայ հօրը առջի՞ն պիտի խալնի .

—Էյ չիյոեմ իրաւ որ, դուն աս առտու պան մը եղեր ես .

—Ե, հիշ բան մը եղած չեմ, իմ արձիկս էլ ալէմին սէլի-րի չեմ հաներ, թախըմ մը կրնիներ ելլան պիտի գան, մէկը՝ պոյը պոսը սիրեմ սէվի կըլմանի, մէկալը՝ խուր-պան ըլլամ գիթը պիտանը խումրիէն ակըրտ չունի, կե-տուրը՝ էկոր սանկ քովս նստէ էլմամսիրու կտոր ակսնկս պիտի ըսէ, տահա թախըմ մը չըլթիկէն լախըրտընեքէ ետք հարը քանի՞ քէսէ պիտի տայ, աղջիկը ի՞նչ ըզգակ ունի . . . սա չէ՛մի ըլլալիքը . նէ աղջիկտեսի թող գան, նէ ալ աղջիկս կը ցուցնեմ . խալֆաս եկող տարի ինծի օր-թախ պիտի ընեմ, աս տարու ընէ կընեմ, Աղաւնին անոր կուտամ, թէրպիյէի, թապիյէթը դիպար . տահա քանը-հինգ տարեկան է, իկեթին խանութը ինք կը դարձունէ ի՛նչ կըսես աղջիկս .

—Դուն գիտես հայր իմ .

—Ես ան խալֆասի կտորին աղջիկ չեմ ի տար .

—Ես ալ ան ֆուրունձիի խամուրքեարին աղջիկ չեմ տար .

—Դուն մի տար, ես չիտամ, գոյէր աղջիկը տունը մնայ .

—Ձաթը խալֆաս տուն փեսայ պիտի առնեմ, հարը մարը մեռած է .

—Թամամ, մէկ տան մէջ երկու էրիկ մարդ . էյ չըլա-լուց պան է, զաթը իմին մէկ հատէն պերանս էրած է .

—Մէկերնուս մէկին բերանը էրած է ամա չիմ դիտեր ո՞րերնուս . . .

—Գա հիմայ, խապար ես ըրեր քի վաղը աղջիկտես պի-տի գան ինչ ճուղապ տամ .

—Դուն ալ խապար ըրէ քի թող չի գան . աղջիկտեսը ի՞նչ ըսել է . խալֆէսի տակ չենք պահեր կոր ես աղջիկ-նիս, թող դարձը տեսնան հարցունեն փնտռեն, հաւնին նէ թող իրենցմէ մէկը դոյ մարդու պէս խօսինք . ես ա-նանկ Աթ պաղարը ձի ծախելու պէս մարդու աղջիկ չեմ իտար .

—Պիր հալա տահա կիրտիք . էյ դուն ինծի առիր նէ մարդը, քուրդը, թէյզէդ, արձիկտես ինչո՞ւ եկան ինծի

—Գէշկէ չի գային, իշտէ անոր պէլան է քի կը քա-չեմ կոր աս օր .

—Աղման . . . վախճամ ինծի չի հաւնեցար .

—Ձէ, ինչու հաւնեմ ամա . բէք ինատծի ես . հիմայ նայէ . իծծուն անգամ եղաւ որ Աղաւնիին աղջիկտեսի ե-

կան . հիշ մէկը աղւորութեան, թապիյէթի լախըրտը ը-րա՞ւ, որը երկու հարիւր ոսկի ու զեց, որը երեք հարիւր մենք ալ հալովը չտուինք . հիմայ աղջկանս աղջիկտես եկողնեկն, հոն ու հոս չեն ըսեր որ՝ ստակ ուղեցինք չը տուին անոր համար գործը չեղաւ, եա՞, որը պիտի ըսէ թէ պոյը կարճ էր . որը պիտի ըսէ քի սանկ բէթէկի պէս բան մըն էր . . .

—Արան պարի, արձիկս ինչո՞ւ բէթէկ պիտի ըլլայ .

—Տահա մտիկ ըրէ . աչքը շաշի է, բերանը կը հոտի, մազերը էյբէթի է . . .

—Աման Եփրոն աղա՛, առտուանցով պերանդ խեր պոսց աղջկանը վրայ .

—Ստեք բիւթիւն պիտի ըսին վարդի պէս աղջկանս վրայ ե տար պատճառն ալ միմիայն այն ձեր հին օրէնքի աղ-ջիկտեսն է . հասկցա՞ր հիմայ .

—Ես մօրմէս ի՛նչ տեսերեմ նէ ան կիտէմ :

—Էյ դուն մօրդ խերքին վրայ կեցիր, ես ալ իմ գիտ-ցածս պիտի ընեմ . Աղաւնի աղջիկս, չըլլայ որ աղջիկտե-սի գան նէ երես . ես նէ չէքըլմա՞ն կառնեմ, նէ էօտ աղածի, նէ խուրս :

—Հիշ օր չէ նէ ակսնկանը՝ բարձրիկէ էօքճէլի պօթին մը առ :

—Բօթին կառնեմ ամա, բարձր էօքճէն ի՞նչ է . անոր պոյը իրեն կօգտէ :

—Էյ չիյտեմ, եքիը տունը մնայ նէ ակսնկանը արու-նը պիտի մանաս . . .

—Մեր աղջիկը մեր քովէն չպիտի բաժնուի . խալֆաս տուն փեսայ պիտի առնեմ ե աղջիկնիս ալ երջանիկ պի-տի ըլլայ :

Ան է քի ասանկ կուղես կոր նէ «կառքմեհաուն օրհ-նեկցի» որ թարգմանի՝ կամք Տեառն օրհնեալ եղիցի :

ԳԵՕՅ

ԷՅԼԷՆՔԵՍԻ

Պու սէնէ հալա թէպտիլի իչին հաղլըլա կիտէն ֆա-միլեալարըն, տիյէպիլիլիդ հէման հի՛չ պիրի խօշնուտ տէ-կիլ տիր . ֆիլվադը կէչէն սէնէլէր կիպի հէվայի էյլէնճէ-լէր եարան հօգ պու սէնէ . հօվարտալըգ էտիպ՝ չալլը չալտըրմադ, չարք ֆիշէք հաքտըրթմադ վէ սայիրէնին մա-տասը կէչմիշ կիպի տիր . իշտէ պու հալ, եադըլա կիտէն մատամ վէ մատմադէլլէրին ինֆաալինի մուճիպ օլուհօր :

Եվէլի կիճէ՝ Պէօլիք տէրէյէ հաղլըլա կիթմիշ օլան ձէրօնիմա աղանըն մատամը Վէրօն տուտու աղչամ թա-ամընտան սօղրա գօճասընա տէսի :

—Ճէրոնիմոս աղա, հայտէ պիգէ պիր կօնուլա թուլի տա, մէկթապա տէնիդ իւտիւնտէ կէզինէրէք Բադար-

պաշնա գատար կիտէլիմ :

—Ատամ սէն տէ, իշտէ դարընըն էօնիւ բէք ալեա տըր .

—Գա ճանըմ, քէօյէ կէլէլի պիր էյլէնճէ հաքտըրըմըդ եօգ .

—Սէնին քէօյ էյլէնճէի տէտիլին . րահալմ կէր իչէր հա-վա ալըրսըն իշտէ օ տուր .

— Պէն դօնաօլիմիտի տէրիւն քի հալա ալայրմ. կէզմէլի էյլէնմէլիյիմ. հէմ ճանըմ, Մառի տէ արթըդ բէք սըգը-լընօր. գըզ գէօյէ կէլէլի բիյապատան էօթէյէ կիթտիդի հօդ :

— Եյի եա շիմտի Բաղար պաշընտա նէ՞ վար. ին ճին թօփ օյնար. հայտէ կիտէլիմ ամա սըգըլաճաքընըգ.

— Գօ սըգըլալըմ. հիւ տէյլի իսէ տէնիդին իւթիւնտէ կէզմիւլ օլտըլըգ :

Ճէրոնիմա աղա պիր սանտալ գիրտըլայդ մատտը վէ քէրիմէսի իլէ Բաղար պաշընտա տօլլու հօլա չըգտըլար :

— Օլա . . . դա ճանըմ տէնիդին կիւզէլլիյի տէ պաշկա շէյ տիր :

— Մամա, տիգաթ էթ տէ պաղ, տէնիդին իւթիւնտէ պիզտէն պաշկա սանտալըլան կէզլէն հօդ :

— Պու սէնէքի հաղըլա կէլէլէր, սանըրսըն քի վան-քա չէքիւլիլէր :

— Օնտան տէյլի զըզըմ, հէրքէս պիզիմ կիպի Մառնէլ ագըլըլ տէյլի քի բահթընը պրադըլ պէզլէ սեաղտա իլիւնէսին :

— Սէճէրէլի խըրսլանըհօրում ճէրոնիմա աղա, կէնէ զըթընա լաղըրտըլարա պաշկալմ :

— Պիզիմ նէ տէտիկիմիդ վար, արթըգ հիւ լաղըրտը կէթմէլիլմ մի :

— Պէօլէ խըրսլանտըրտադ լաղըրտըլար էտէճէքսէն էթմէ :

— Մամա պու սէնէ Պէօլէք տէրէմիդ բէք սօղաւտու, հիւ պիր հօլարտալըլ էտէն հօդ, սանըրսըն քի հէր քէս ճօլիւլ էտէյօր :

— Նէրտէ օ սապահլարա գատար ֆիշէնըլէր չարգըլար եաղտըրտըլար :

— Հէրքէս սօնունա գատար պուտալա պալմաղ եա :

— Գա ճանըմ, շիմտի սէնիլէ լաղըրտը էտէն վա՞ր, էրքէք զըմը գատընլարըն լաղըրտըլարա դարըլմաղ :

— Վաղ կէջտիմ դարըլմաղ :

— Մամա, պէն տէ օ ֆիշէնըլէրին արդա արգտեա ֆըշ . . . տէյի հալաւա չըգտալարըն կէօրմէ՞մ, պաշըլըլմ :

— Աման, իսնդ զըզ ֆիշէլին նէսինտէ՞ն դօրգըլա պա-հըլաճաղըմ :

— Պաշըլըլմ տէրսէմ, սանքիմ խօշումա կիտէր :

— Պիր սէնէսի տահա եէնի նիշանըլըլում, Պէօլէք Ա-տահա կիթտիք. Օղոստինտա աղանըն կալան վաղթը պիր բաղար կիճէսի պիզէ միտաֆիրլիլէ կէլիլ իտի, եէմէքտէն սօղրա ճաղօմօյա կիթտիք, աման արթըգ օ կիճէքի Օ-գոստինտա աղանըն հոլարտալըլը. թէքմիլ Ատանըն ա-հալիսի ճաղօմօնուն պաղչէսինէ տօլտուլար, տուրաճաք օթուրաճաք եէր հօք, պանտօ մուղիքայը օթուրթտու էօնիւմիւզէ, հալա ֆիշէքլէրի արտը արտաք քէսիլմէտէն էլիլէր եիզէր թթըլըհօր. թէփէ չարգըլարընըն պիրի պիլմէտէն օ պիրի հանըհօր, սապահա գարըլըլտը ար-թըգ չարք ֆիշէնի գալմատըլըսա թիւքեանըն իսկէմիլէ-րինի պաշկաղը եաղտըրթմաղա. Օղոստինտա աղա հէմէն օ աղչամըլը 300 լիրատան զիյատէ բարա խարճատը, ա-մա բէք խօշ էյլէնտիք :

— Էյլէ, խօշ էյլէնտիլիդ ամա, պապատընտան գալմա օ գատար վարիլթին պիր ուճունտան կիրտի օ պիր ու-ճունտան չըգտը. սօնունտա իւջ զրուշ պէշ զրուշ էօթէ-քինտէն պէրիքինտէն տիլէնմէկէ պաշկաղը :

— Էյի եա աղա կիթտի իսէ նէ հաղայըլար :

— Նէ՞ իշ եաղտը քի աղա կիթտին, կիւզէլիմ 20 պին թա՛էճիք չիլ չիլ լիրալարը թէքմիլ եէտի պիթիրտի :

— Գա ճանըմ, էլ ալէմին բարատընտ սէնի գէհե՞ա գօյտուլար, էէր, ալուճըլա տէնիլէլ թթար, սանա նէ՞ :

— Եօք, սանքիմ էլի պիր շէյ եաղտը կիպի մէթի իտի-հօրուլընտա օնուն իշին սէօլէհօրում :

— Իշտէ բէք տէ կիւզէլ մէթ էտէրիմ, պու կիւն նէ միւսիւլէրիմ վար քի Օղոստինտա աղանըն թըրնաղընտ տէյմէլիլէր :

Պու արա սանտալ Բաղար պաշընտա տալեան իսկէլէսի-նէ եանաշտըլընտան իշպու մուարաղաւա ինթաճ իտէ-ճէք մահալէրէ գաթ օլունտը :

Բաղար պաշըլ պաշինօսը պարըն եանընտա տիւքեանճը պիր իսկէլէլ իւզէրինտէ ունալըլտադտա իտի. կարսօն տալի պաղչէտէ՞ տիւքեանըն չարքը քէտիսիլէ օյնաշ-մաղտա օլուա, տիւքեանտա պիր միւշէտրի կէլիլ օթու-րաճաղը, աղու խաշալինտէն պիլէ կէչմէմէքտէ իտի, իշ-թէ պու արա ճէրոնիմա աղա ֆամիլեարը իլէ պաղչէտէն իշէրի կիրտի :

— Պաղսանա կարսօն, շու տաճըն տլիւնտ պիզէ պիր գաշ սանտալիէ կէթիլ :

— Կէլիւհօր էֆէնտիմ :

— Գա պուրտա քիմսէ հօդ, նէսինի՞ լաղ կէճէսինտէ օթուրմուշ կիպի օթուրաղըմ պարէլլալիլ պիր շէյ տէ հօդ :

— Պէն սանա էլիտէ տէ՞մէտիմ մի :

— Աման սէնտէ, թէքմիլ տիւնեայը պաշըլմըգա անա-պատ էթտին :

— Մամա պանա դալըրտա սանտալըլա տէնիգտէ բրօմը-նաւ էթսէք տահա իլի օլուր :

Պէօլէճէ գարար վէրիպ պաղչէ գաղընտան չըգտըգ-լարընտա՞ կարսօն տալի իքի էլինտէ սանտալիլէր իլէ գարըլարընա չըգտը :

— Էֆէնտիմ կիտէհօրմուսընը, չէօլէ տէնիլէ գարըլ կիւզէլ կիւզէլ օթուրըն :

— Մուսամէր օլ, արթըգ հիւ տէ բէրի կիպի եաք եա-լընըլ օթուրաճաղուգ տիլէրէք, իսկէլէյէ ալտէթ էթ-տիլէր :

Սանտալըն սանտալը կանաշտըրմատա Վէրօն տուտու աճէլէ սանտալա կիրէյիմ տէրքէն ահաղը պօշա կիտիլ, բուպալարը իլէ տէնիլէ տիւշտիւ. սանտալըն տէրհալ՝ պա-թըլ եիւզէ չըգար չըգաղ գօլունտան եաղալաւարադ, սուլարը աղարադտան կիւճ հալ իլէ սանտալա չըգաղը. Զէվճի վէ գէրիմէսի պուլ կիպի տուրա գալմըլար իտի :

— Մամա, չօք սու եութտօ՞ւնմը :

— Նալլէթ օլուն, ամա իլը պաշկալտան պաշկաղը ագ-սիլիք. հայվան գաֆուլը, պիր սանտալը ատամճըլայըն եա-նաշտըլաւաւարըն :

— Պէն նէ եաղայըմ մատամ, սիղ աճէլէ էթտինիլ :

— Գա ճանըմ սիղ տէ սըրըգ կիպի տուրմայըն, սան-տալա կիրին կիտէլիմ, սօղուգտան տօնուհօրում :

Պունուն իւզէրինէ ճէրօնիմա աղա զէրիմէսիլէ աճէլէ սանտալա կիրիլ հօլա չըգտըլար :

— Մամա, սապանըն բառըսիւսիւնիւ իւտիւնէ ալ :

— Աման սէն տէ նէ բարա էտէր, թէքմիլ սըրսըլլալ օլմուշում. սանտալըն սէնտէ պիր աղ գուլիլթիլիճէ չէք տէ պիր սաաթ էվիլէ եէրիմիլէ կիտէլիմ :

Ճէրօնի մօտ աղաւթէ կիտինճէյէ տէկին՝ Վէրօն տուտու-
նուն միւթէատիտ սիթէմէրինէ ասլա ճէվապ վէրմէյէրէք
իշպու միւտիշ գէօյ էյէնճէսինէ մարաղասըզ խիթամ վէ-
րիւտի :

—Վայ մօնէն , ու վուղէթի է :
—Միւսի , տօմուղ էթի եւէմէմ :
—Տօմուղ էթի եւէ տէմիյօրոււմ , ու՞ վուղէթի է
սանքիւմ նէ՞րտէյիտին .
—Բառտօն մօյէն աղլըմբէք տաղընըք տա տղ-
նաեամատըմ :
—Խայըր օլա , պիր գէտէրինիղ մի վար ,
—Դէտէր օլսա նէ ճանըմ , ֆաթալիթէ՞ մօյէն
գէօյտէն էնտի՛ք . . .
—Պունտան սօղրա գէօյտէ օթուրուլո՞ւր մը եա
թամ վագթիւնտէ էնմիշսինիղ պունտա նէ՞ գէօ-
թիւլիւք վար :
—Նէ գէօթիւլիւկ մի վար , Ուսկուկսւմ տահա
պիր այտան անճագ էնէճէք , պէնիւմ երւըյիւմբէօյ-
տէ զալտը սէն նէ՞ սէօյլէեօրսուն .
—Թէլալ էտէճէք պիր շէյ եօք , մատմաղէլ
Ուսկուկա պիր մէթուպ եաղ , գէօյտէն էնտիք-
լէրինտէ , իւրէյինի կէօլ իլէ պիրլիքտէ էնտիք-
սին :

* *

—Շօ Ասատուր , պէն սանա բաթլիճանըլա պամ
եա ալսալն տէյի թէնպիհ էթմէտիւքի , սէն կիթ-
միշ գապալըլա տօմաթէս ալմըշն :
—Նէ եաբայըմ տուտու խանըմ , աղա տէտիքի
պատլըճան իստէմէղ կապաղ ալ :
—Փապաք գաֆալը , պէն սանա տէ՞մէմիշիւմքի
պէն նէ տէրսէմ էվին իշինտէ օ օլաճաք :
—Տուտու խանըմ պունը տիյըրսըն ըմա , աղա
տա տիյըր քի պէնիւմ էրմիւմ օլաճախ , սէն տիյըր-
սըն քի պէնիւմ էրմիւմ օլաճախ , պունըն էյըսի մը
սիղ աղա կատըն իլքին ուեռ-շունտա սօղրամպա-
նա եւէմէղ թէրթիպի վէրին .

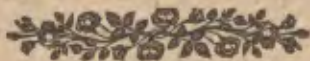
* *

Պատուհանէ պատուհան :
—Սաղուկ հանըմ , ասոր ամսուն քանին է ,

—Տանտէրը չեկաւ տահա օր կիտնամ :
—Գա մէղայ տանտէրդ օրացոյց էր զայէր :
—Նս օրացույցը կը հասկընամք ուրուկ . տան-
տէրս երբոր դայնէ , կը հասկընամ օր ամսուն
մէկն է .
—Գա սախըն հա մալտար , մեր տանտէրը ա-
մեն օր կուգայ բարա կուղէ նէ , զայէր ամեն օր
ամսուն մէկն է :

* *

Իւթիւ պաշը տիւղկիւն պիր տիլէնճի , գաղի-
նօնուն պիրինէ կիրիպ , պիր մասա պաշընտա օ-
թուրուպ ըագը իշմէքտէ օլան իրի էֆէնտիլէր-
տէն պիր սատագա իստէր :
—Ինայէթ օլա , ուֆագ Եօք ,
—Պէնիւմ տիլէնտիլիմէ պագմայըն էֆէնտիլէր ,
պէնտէ տէօլլէթ տիւղկիւնիւլիւմ , բէտէրիմին խա-
նէսի դաբըն աչըք իտի , միսաֆիր էքսիկսիղ իտի
էվիսիդտէ . հէր աղշամ չալկը չաղանագ , սէյրան-
կեա՛հ մահալլէրտէ էյլէնիշէր , խանէմիդտէ կիճէ
կիւնտիւղ գէֆը ու սէֆա սիւրէրտիք . հէյ կիտի
վագթիւ , պիղ պէօյլէ օլաճագ ատամ տէյիլ իտիք
ամա , գատէր պէօյլէ իմիշ :
Էֆէնտիլէրտէն պիրինին թահամիւլիւ թիւքէ-
նիպ տէտի :
—Թարիֆ էթաիյին տէրէճէտէ միւսրիւֆիլիք
էթտիքտէն սօղրա Ռօշիլտ օլաճաք տէյիլտին եա :
—Նէ օլուր հիշ տէկիլսէ պիր սիկարալըք թիւ-
թիւն վէր :
—Պէն վէրմէմ , սէնտէ իշմէտէ , իմի իսարէ
էօյրէն :

Ս Ա Ա Թ Ա Ե Ա Ր Ը

Թէքմիլ չարսույի քէպիրտէ , եալընըզ Նէշիլ տիրէքտէ
պիր ատէթ սաաթ աեարը պուլունուպ տիկէր հիշ պիր
թարաֆընտա սաաթ պուլունամասընա թահիւպ էթ-
մէքտէ իտիք :
Մէհէր իսէ չարշըլըլարըն քէնտիլէրինէ մախսուս նէվ
թարգ վէ ասլա շաշմագ սաաթլարը վար ըմըշ տա պու-
կիւնէ տէկին հէման գիւմէ կէօրիւպ պիլմէքտէ տէկիլ իտի .
Էվէլի կիւն թէսատիւֆէն Գալբաքճըլար պաշընտան
կէշէր իքէն սիր տօսթ տիւքեանընա կիրմէք իյճապ էթ-
տի , վէ պիրագ խօշպէշտէն սօղրա տիւքեանըն սօրտու :
—Օ տէյիլ ամա սաաթընըզ գա՛շ տըր :
—Սաաթըմ եօք աուր , ֆաղաթ վագթիւ տահա էր-
քէն օլմալը :
Արասը պէշ տաղգա հէնիղ կէշմիլքէն տօսթոււմուզ
եիւղիւնիւ էքիթէրէք տէտի :

—Օ՛հ ճանը՛մ... սաաթ սէքիդէ կէլի՛ն ագչամ օլմուշ ,
պիղիւ տահա սիֆթ ահլմիդ եօդ :

Թաալի թաճիւս իտէրէք սօրտուք :

—Տահա տէմին սաաթը սլանա սօրտուն . շիտի սէքիդ
օլտուղընը նաալըլ ալնատուն :

—Գրմանչօ զարգալաթճը կէլյօր կէօր՝ մէյօրմուսըն :

—Էյ կէօրթիւմ , նէ՛ օլմուշ քի :

—Սաաթ թամ սէքիդ տիր . պու զարգալաթճը պուն-
տան հէր ագչամ թամ սաաթ սէքիդտէ կէլտիկինտէ
թէքմիլ տիւքեանճըլար հէրիֆի կէլիթմէզ էտէրէր . . .
պադ , պադ :

Իւսթ պաշտան տիւքեանճընըն պիրի զարգալաթճըյա
հայգըրմաքտա իտի :

—Գրտէմիլ օղլու պիր ագչամտա արգա սօգադտան
կէլ . տահա սէքիդ արչըն պասմա սաթմաուրմ :

—Պանա նէ , պէն կէլիպ եօլուճա կիտէյօրում :

—Հայ կէլէմէզ օլայըտըն :

Պիշարէ զարգալաթճը թէքմիլ տիւքեանճըլարըն հար-
ֆէնտապըլընա հէտէֆ օլարաք կէլիպ կիթտիքտէն սօն-
րա տօթիւմ տիւքեանճըյա տէտիմ :

—Պէն իսէ թաճիւս էթմէքտէ իտիւ քի նէ՛ իշին պիր
աեար սաաթ գօյմաղլար պու չարսուեա .

—Սաաթը նէ եաբաճաղըզ , պիղիւմ աեարըմիդ պիր
տաղդա պիլէ շալմազ . շիտի զարգալաթճը կէլտիքտէն
սօղրա թամ սաաթ տօգուլտա՝ պէշ օնտան պէշ օնտան ,
կէլէր .

—Պէշ օնտան պէշ օնտան նէ՛ տէմէք տիր .

—Ճիյէր թալապը սաթան . պիր բարչա ճիյէրի պէշ
րաեա սաթար , պէշ բարալըքտա էթմէք վէրիւ պարա-
պէրինէ վէ՝ պէշ օնտան պէշ օնտան տիյէրէք չարչըլը
տօլաչըր .

—Պուտա թօաֆ

—Պունտան սօղրա , քալ գիպրիթ սիկարա քէհա՛տը .
սաթան լքի էհտիյարլար՝ պիր պիրի իլէ գալկա էտէրէք
կէլտիքէրի կիպի , սաաթ թամ օն տուր .

—Պու գեաղըտճըլար մութլաք գալկա՝ մը էտէրէր .

—Մարաղասըզ վաղըթլարը ապա եօդ .

—Էյ պունլարտան սօղրա .

—Գուսգուս գաղանը կէլէրսէ օ վաղըթ բայտօս . սաաթ
թամ օն պիր պուչուք տըր .

—Պօշ գուսգուս գաղանը նէ՛ տիր .

—Գուսգուս բիլալը սաթանլար , պօշ գաղանը թէթ-
կէրէ իլէ սաաթ օն պիր պուչուքտա հէր ագչամ պուն-
տան կէլիթիլէր .

Իշպու նէվ թարզ աեարլարա թէհայիւրտէ գալարադ ,
տօթիւմուզուճ տիւքեանճընտան մուֆարադաթ էլլէտիք .
պիլ իսէ թաճիւս իտէրիտիք քի պիր վաղըթտան պէրի
տիր շարչը տիւքեանճըլարը նէ՛ իշին՝ գօյունլարընտաքի
ալթուն վէ կիւմիւշ սաաթլարընը սաթմադտա տըրլար .
մէկէր իսէ պէօլէ տաղիգաւընտան շալմազ աեարլարը
վարըմըտա , գօյուն սաաթընա ինթիյաճլարը գալմա-
տըղընտան սաթընօրլար :

Պ. Ա. ԴԱՄԵԱՆ

Վաղը կիրակի ցերեկ Նոր Թատրոնի մէջ ժամը
եօթը կէսին Պ. Ա. Դամեան Հելլէն թատերական
խմբին հետ չորրորդ անգամ պիտի ներկայացնէ
Օթէլլօ ըստ խնդրանաց Հայ և Յոյն և այլ ազ-
գաց թատերաոիրաց : Օթէլլօի դերը ինչպէս միշտ՝
պիտի կատարէ հայերէն լեզուաւ Պ. Ա. Դամեան
իսկ խաղին յոյն դերասանը , Յունարէն լեզուաւ :

Դիւրին է մակաբերել այս ներկայացման Բա-
բելոնական հանգամանքը . Օթէլլօն Աշտարակային
խառնակ դարուն մէջ տեսնել - խիստ սիրալի և
հետաքրքրական է այս . Հայկ նահապետն ու Ա-
գիլեսս Օլիմպոսի բարձունքէն անշուշտ պիտի
հրճուին տեսնելով այս համազգային ներկայա-
ցումը :

Ինչ որ ալ ըլլայ , Պ. Ա. Դամեանի բարձր տաղան-
դին բացորոշ մի ապացոյցը պիտի երեւի յիշեալ
ներկայացման մէջ , զի պիտի հասկցնէ զգացածն՝
խօսածը չը հասկցողներու . ուստի տարակոյս չիկայ
թէ վաղը ցերեկ Նոր Թատրոնը՝ տարապայման
բազմութեամբ պիտի լցուի :

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐԲ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՄԱՍՆ Բ.

Մանկավարժական նոր և դիւրուսոյց եղանակաւ և
պարզ և դիւրեմբունելի ապացուցութեամբ կը խօսի ըն-
դարձակ հետե-եռլ նիւթոց վրայ :

Ձափը , կշիռը և դրամը .- Տասնորդական կոտորակը .-
Յատկութիւնք թուոց .- Հասարակ կոտորակը .- Թուրքիոյ
հին և նոր չափուց և կշռոց գիներուն բաղդատու-
թիւնը .- Իւրաքանչիւր դասի վրայ հրահանգք և դործ-
նական խնդիրք , ընդ ամենը իբր 500 .- Ձանազան ցու-
ցակներ , և լն . և լն . Գին 5 դրուշ :

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ—ՏԻՐԱՆ Դ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ—Յ. Մ. ՇԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՇԱՐԱՑ ԸՆԿ .

معارف نظارت جليله سلك وخصنامه سيله طبع اولنشد

Մարօ .— Ռամիկ ըսիք , բայց տղւոր բան է եղեր :

Մարօ .— Այո՛, սատանան երկինքը կաշա-
մար է րոտը .